

Asia: Lausuntopyyntö OX2 Finland Oy:n Heinäveden Jouhtenisen tuulipuistohanketta koskevasta YVA-ohjelmasta (POKELY/1132/2023)

Pohjois-Karjalan ELY-keskus
kirjaamo.pohjois-karjala@ely-keskus.fi

Lausunto

1 Johdanto

OX2 Finland Oy suunnittelee 14 voimalan tuulivoimahanketta Heinäveden Jouhtenisen alueelle. Hankealueen koko on 2 520 ha ja tuulivoimaloiden kokonaiskorkeus on enintään 330 m. Tuulivoimalat liitetään 110 kV:n voimalinjaan johdonvarsiliitynnällä hankealueen vieressä tai johtokäytävää seuraten muuhun liityntäpisteeseen.

2 Lausunto

Pyydettyä lausuntonaan Luonnonvarakeskus esittää seuraavan.

Lausunnossaan Luke keskittyy Metsästyslaissa (28.6.1993/615) 5 § (13.7.2018/555) lueteltuihin riistalajeihin.

Hankealueelle suunnitellaan tehtäväksi tai on toteutettu metsäkanalintujen soidinpaikkaselvitys, pesimälinnustoselvitys, muuttolinnuston seurannat, saukkoselvitys, suurpetoselvitys ja lumijälkilaskenta.

On hyvä, että alueelle suunnitellaan tehtäväksi saukkoselvitys, sillä hankealueen läheisyydestä on tehty saukkohavaintoja (laji.fi) ja alueella saattaa olla saukolle soveltuvia elinympäristöjä. Hankealueella ja/tai sen läheisyydessä on tehty havaintoja myös majavasta (laji.fi).

Hankealue ei sijoitu tunnetuille susireviireille, mutta alueella voi sijaintinsa puolesta esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Hankealueelta tai sen läheisyydestä on tehty havaintoja karhusta ja karhupentueesta. Lisäksi hankealueella saattaa olla talvehtimispesiä. Hankkeessa on syytä huolellisesti selvittää alueen merkitystä karhun talvehtimis- ja lisääntymiselinympäristönä.

Ohjelman mukaan potentiaaliset soidinalueet kartoitettiin karttatarkastelun perusteella maastokaudella 2023. Luontoselvityksissä ei tulisi jättää kartoittamatta tavanomaisia metsäkohteita, jotta kokonaiskuva alueen linnustosta, kuten metsäkanalinnuista, ei jäisi erityiskohteiden varaan. Hankealueelta saattaa jäädä tällöin laajoja alueita kartoittamatta.

Linnustokartoitusten osalta Luke huomauttaa myös, että kanalinnuilla on voimakkaat vuosien väliset vaihtelut kannansuuruudessa, joten laskentojen toteuttaminen vain yhtenä vuonna saattaa antaa väärän kuvan alueen merkityksestä lisääntymiselinympäristönä. Yhden vuoden aineisto on altis satunnaisvaihtelulle. Tällöin tulosten tulkinnassa ja johtopäätöksissä on syytä olla varovainen.

Kanalintujen osalta on hyvä huomioida, että pienetkin soittimet voivat olla merkittäviä paikalliselle poikastuotannolle. Lisäksi koppeloiden pesimädispersaali soidinten ympärillä määrittää paikallisesti alueen metsokannan, ei pelkästään soivien koiraiden määrä yhdellä soidinalueella. Soidinselvitysten tulokset ovat tärkeitä ja ne tulee ottaa huomioon voimaloiden sijoittelussa.

Hankealue sijoittuu mm. arktisten hanhien päämuuttoreittien läheisyyteen ja alueen yli saattaa sääolosuhteista riippuen lentää huomattavia määriä hanhia. Hankkeen vaikutuksia ja yhteisvaikutuksia muuttaviin hanhiin tulee tarkastella huolellisesti.

Hankealueen läheisyydessä (6,2 km) sijaitsee Kermajärven Natura-alue, jonka kalataloudellinen arvo on YVA-ohjelman mukaan huomattava. Noin 18 km etäisyydellä sijaitsee Sysmäjärven erityinen suojelualue, joka on mm. tärkeä muutonaikaisena levähdysalueena. Hankkeen mahdollisia vaikutuksia hankealueella sijaitseville kosteikoille, suojelualueille ja niiden linnustolle tulee tarkastella selostusvaiheessa.

Rakennusaikaisten valumavesien hallintaan tulee kiinnittää erityistä huomiota koskien suunnitelma-alueen pienvesiä. Vesistöihin päätynyt kiintoaine liettää uomat ja heikentää elinympäristöjen laatua kalojen lisäksi useiden muiden eliöryhmien (vesihyönteiset, levät, vesikasvit) näkökulmasta muuttaen koko eliöyhteisön rakennetta ja toimintaa. Kiintoaineen poistaminen ja liettyneiden alueiden kunnostaminen ovat työlästä ja osin mahdotonta. Myös poikkeusolosuhteisiin, kuten voimakkaisiin sateisiin tulee valmistautua rakennusaikana vahinkojen estämiseksi. Lisäksi tulee varmistaa, ettei alueelle tehtävät tiet ja niihin liittyvät ojaot aiheuta pidempiaikaista liettymisvaaraa maa-aineksen huuhtoutumisen myötä. Valumavesien hallinta tulisi olla tehokasta rakennusaikana ja tulee varmistaa, ettei maamassat pääse karkaamaan esim. tien penkoilta vesistöihin myöhemmissäkään vaiheissa.

Hankealueen ympäristössä on kaksi eri vaiheissa olevaa tuulivoimahanketta (Korpivaaran hanke (n. 5 km) ja Kilpimäen hanke (n. 20 km). YVA-selostuksessa tulee kiinnittää huomiota ympärillä sijaitsevien tuulivoimahankkeiden yhteisvaikutuksiin. Direktiivilajien asuttamilla alueilla on otettava huomioon muun tuulivoimarakentamisen ja maankäytön yhteisvaikutus paikallis- tai osapopulaatiotasolla kaikkien kyseisten lajien elinmahdollisuuksien muutoksiin. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita.

Tuulivoiman vaikutuksia metsästykseseen on syytä myös arvioida huolellisesti. Metsästystä tuulivoima-alueilla saattaa rajoittaa mm. riski vahingoittaa toisen omaisuutta (tuulivoimaloiden lavat) ja siihen liittyvät korvausvelvollisuudet. Ruotsissa ja Norjassa tehtyjen alustavien kyselytutkimusten ja saalistilastojen perusteella tuulivoimalla saattaa olla negatiivisia vaikutuksia metsästykseseen ja ammuttujen hirvien määrään tuulivoima-alueilla (Zimmermann ym. 2023).

3 Lausunnon tiivistelmä

Luke huomauttaa, että kanalintujen esiintymisen selvittämiseksi suunnittelualueella olisi hyvä tehdä soidinpaikkaselvitykset useampana peräkkäisenä vuotena. Tällöin soidinpaikkaselvitys antaisi paremman kuvan alueen merkityksestä kanalinnuille, kuin yksittäisenä keväänä tehty selvitys. Hankealue ei sijoitu tunnetuille susireviireille, mutta alueella voi sijaintinsa puolesta esiintyä kaikkia neljää suurpetoa. Hankealueelta tai sen läheisyydestä on tehty havaintoja karhusta ja karhupentueesta. Lisäksi hankealueella saattaa olla talvehtimispesiä. Hankkeessa on syytä huolellisesti selvittää alueen merkitystä karhun talvehtimis- ja lisääntymiselinympäristönä. Luke huomauttaa myös, että osalla lajeista mahdollinen vaikutusalue (yhteisvaikutukset) saattaa olla hyvin laaja. Tilanne on tällainen, kun samoille reviireille ja lajin esiintymisalueille (esim. suurpedot) suunnitellaan useita tuulivoimahankkeita. Vesistöjen osalta Luke huomauttaa, että valumavesien hallinta tulisi olla tehokasta rakennusaikana ja tulee varmistaa, ettei maamassat pääse karkaamaan esim. tien penkoilta vesistöihin myöhemmissäkään vaiheissa.

Sirpa Thessler

Johtaja, Luonnonvarat

Hyväksytty Luken prosessinhallintajärjestelmässä 16.01.2024 klo 15:48:01.

Lausunnon valmistelija(t):
Saara Kattainen

Liitteet:

Tiedoksi: